

Klauwen: Klauwverzorging Klauwproblemen Rotkreupel

Klauwverzorging

Een goede klauwverzorging bestaat uit het minstens tweemaal per jaar routinematig bekappen van alle dieren waarbij al het los liggende hoorn wordt weggesneden. Vermijd dat daarbij dieren gaan bloeden. Geschikte momenten om alle dieren te bekappen zijn een aantal weken voor het dekken en na het lammen. Bij glad bekapte hoeven is de kans op pijnlijk ingescheurde hoornwanden, afgescheurde tenen en ontstekingen het kleinst. Behandel kreupel dieren tussentijds zodat de schade beperkt blijft en een rotkreupelbesmetting vroegtijdig wordt opgespoord.

Klauwproblemen

Met name rotkreupel, tussenklauwontsteking, ontsteking dieper in de hoof, zwelklauwtje (ontsteking lederhuid) en gewrichtsontsteking kunnen kreupelheid veroorzaken.

Rotkreupel is een koppelbesmettingen. Ernstige tussenklauwontsteking komt in Nederland betrekkelijk weinig voor. Een veronderstelde tussenklauwontsteking blijkt vaak een beginnende of oppervlakkig gehouden rotkreupelinfectie te zijn. Zwelklauwtje, ingescheurd hoorn, afgescheurde tenen en gewrichtsontsteking zijn de voornaamste oorzaken van incidentele kreupelheid. Zwelklauwtje (drukker) is een met pusvorming gepaard gaande ontsteking in de onderklauw waardoor dieren acuut kreupelen. Door ze snel te bekappen en het ontstekingsproces open te leggen herstellen ze vaak goed. De exacte ontstekingsplek is te vinden door op verschillende plaatsen op de hoof druk uit te oefenen en te letten op pijnreacties. Langer wachten kan resulteren in een uitbreiding van de ontsteking, moeizamer herstel en blijvende kreupelheid.

Gewrichtsontsteking wordt meestal veroorzaakt door bacteriën die via wondjes of de bek en bij pasgeboren lammeren via de navel in het lichaam terechtkomen. Behalve kreupelheid zijn de aangetaste gewrichten verdikt en voelen warmer aan. Tussen de besmetting en de ontsteking kan geruime tijd verstrijken. Als gewrichtsontsteking te laat met antibiotica wordt behandeld bestaat de kans op blijvende kreupelheid.

Rotkreupel

- *Herkenning*

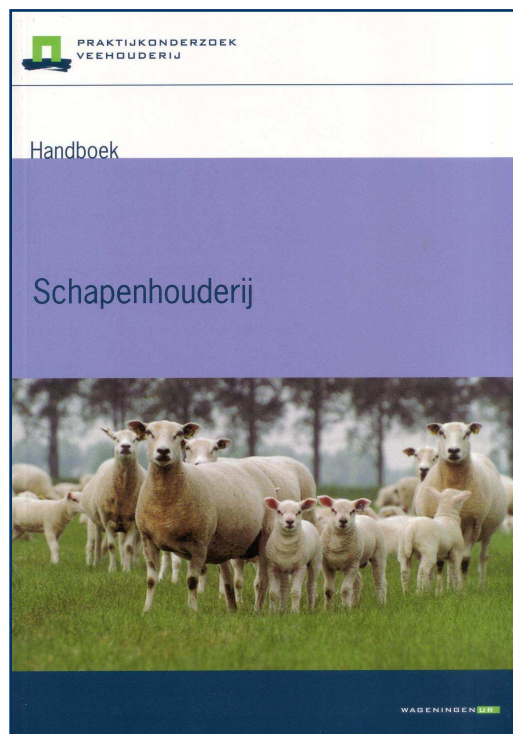
Rotkreupel is een uiterst besmettelijke tussenklauwontsteking en aantasting van het klauwhoorn veroorzaakt door rotkreupelbacteriën die het best gedijen in een zuurstofarm vochtig milieu. Een beginnende ontsteking is herkenbaar aan een grijsgeel beslag en licht kreupelen. Naarmate de ontsteking uitbreidt laat de hoornwand steeds verder los en treedt weefselversterf op waardoor dieren erger kreupelen. Kenmerkend is de weeïge geur. Het klauwtje voelt warm aan en is pijnlijk. Dieren met ernstig aangetaste voorpoten grazen op hun knieën en als alle poten zijn aangetast is elke stap pijnlijk waardoor het lijkt of ze stijf zijn. In extreme gevallen kan de hoof volledig ontschoenen. Behalve hoge behandelingskosten kan de schade vooral in koppels met jonge lammeren door groeiverlies hoog oplopen.

- *Preventie*

Gladde hoefjes bieden de minste kans op aanhechting van (rotkreupel)bacteriën. Bekap de dieren daarom regelmatig. Besmetting vindt plaats door contact met besmette runderen, schapen of geiten. Daarnaast lopen dieren rotkreupel op in besmette percelen, vervoermiddelen en stallen of na bezoek aan tentoonstellingen of markten. Vermijd daarom de insleep (zie *bedrijfsisolatie*). Verwijder al het afgesneden hoorn van (mogelijk) besmette dieren omdat rotkreupelbacteriën daarin langer kunnen overleven. Buiten de gastheren blijven ze hooguit 2 weken in leven.

- *Behandeling*

Individuele dieren met rotkreupel kunnen behandeld worden door al het losliggende hoorn weg te snijden. Vermijd daarbij bloedingen. Smeer of spray de hoeven daarna in met een middel tegen rotkreupel of plaats ze na het bekappen 30 minuten tot een uur in een zinksulfaat stabad (10%, scheutje afwasmiddel). Herhaal deze behandeling tot het dier zichtbaar is genezen.

Spuit ernstig aangetaste dieren 3 opeenvolgende dagen in met lincomycine/spectinomycine, zodat ook van binnenuit bestrijding plaatsvindt. De koppelinfectie blijft bij behandeling van individuele ziektegevallen in stand.

Vaccineren met een herhalingsenting op 4 tot 6 weken biedt een langdurige bescherming en is een manier om van rotkreupel af te komen. Het is de beste optie als de behandelingsopstelling en beweidingmogelijkheden zich slecht lenen voor een andere aanpak. Aangetaste dieren genezen niet door het enten en moeten nog individueel worden behandeld. Een pijnlijke nek door het vaccineren kan leiden tot een verminderde voeropname. Vaccineer daarom geen oien die langer dan 3 maanden drachtig zijn.

Het enige alternatief om van het hele bedrijf vrij te krijgen is een combinatie van intensief behandelen en het gebruik van schone percelen (o.a. najaarsgras melkvee, graszaadstoppel). Hierbij worden op dag 1 alle aanwezige dieren bekap, de koppel gesplitst in een groep niet aangetaste dieren (1) en een groep dieren met rotkreupel of afwijkende klauwen (2). Eerst krijgt groep 1 gedurende een uur een stabad met zinksulfaat daarna groep 2, waarna ze in aparte schone percelen worden geplaatst. Groep 2 wordt gedurende 3 opeenvolgende dagen behandeld met lincomycine/spectinomycine. Elke groep krijgt met tussenpozen van een week in totaal drie stabadbehandelingen waarbij telkens eerst groep 1 aan de beurt komt en wordt omgeweid naar een schoon perceel. Dit betekent dat er voor elke groep drie verschillende percelen zijn.

Vermijdt na het stabad elk contact met besmet terrein of besmette percelen. Behandel tussentijdse nieuwe ziektegevallen met lincomycine/spectinomycine en plaats de dieren zonodig in groep 2. Groep 2 wordt voor het laatste stabad bekap waarna de twijfelgevallen en dieren met afwijkende klauwen worden afgevoerd. Voor beide aanpakken geldt dat vanwege kosten en arbeid het beste kan worden gewacht tot het moment waarop alleen oien aanwezig zijn, al dan niet in combinatie met een zo veel mogelijk schone percelen. Onderdruk tot dan de koppelbesmetting met bekappen, voetbaden en individuele behandeling van aangetaste dieren.